

2045
S
792 (L) 109 - f

Latv. Ned.

Latvju Drāmas Ansambla studija

Rainis :

„Spēlēju, dancoju“

Velnu nakts pasaka

Latvju Drāmas Ansambļa
stūdijas veidojumā.

Ansamblī :

Augs, Lonija.	Leitāns, Helēna.
Binders, Alberts.	Liepa, Irīna.
Broziņš, Ēriks.	Liepa, Kārlis.
Bredovskis, Valita.	Miķene, Jadvīga.
Bredovskis, Žanis.	Pipris, Elvīra.
Dreimanis, Arvīds.	Pūce, Jānis.
Eglite, Valija.	Pūce, Voldemārs.
Ilsters, Tikla.	Skujniece, Kamila.
Ignāts, Bierands.	Skujniece, Valija.
Jānsone, Antonija.	Šteinbergs, Austra.
Jānsone, Mērija.	Tipāns, Ansis.
Jāmbickis, Arnolds.	Treimanis, Mirdza.
Kalejs, Artūrs.	Vasarauzdis, Pēteris.
Kalkovska, Māra.	Velze, Helmārs.
Klētnieks, Karps.	Vilkancis, Ādolfs.
Lange, Milda.	Vilsons, Severins.
Lapiņa, Hilda.	

Mākslinieciškais vadītājs : Pūce, Voldemārs.
Administrātors : Tipāns, Ansis.

Raiņa piemiņai.

Tu — avots svēts, kuŗš spozmu vienojis ar sauli,
Kuŗš nācis saskaņā ar visumu.

Nosūnojušās mūžības radzēs dun avots.

Naktī, kad pasaules telpā riņķodamas saskaras zvaigznes,
viņš atver savus smagos dzelmu plakstus un saskatās ar Bezgaligo. — — —

Šis avots ir dzidrs un kristalvēss un dienu no viņa dzer saule. Avota varavīkšnainie ūdeņi skūpstās ar gaismas bultām tad, un kā mirdzošs tvaiks cējas saulei līdz.

Kādreiz pie šī avota nāca viri ar karstām sirdim. Tie klaušījās avota kaislajā dunonā un aizgāja ar pārdrošām, lielām domām. Un pienāca dienas, kad viri mērcēja šķēpus tēraudzīlgānā avotā, un šķēpi asi kvēloja kā viņu pārdrošā, cietā griba.

Sarkana migla sāka celties pār zemi. Un mūžības klēpī dzima Jaunā Latve. Balti, karsti gulbji lidoja uz avotu, lai dzesētu asinojošos spārnus vēsā ūdeni. Un kaisligākas kļuva ilgas un spēcīgāka pārdrošā griba, līdz noasinojuši tie pakrita pie dzīvības pilnās zemes. Un melno zemi sedza balti, svēti spārni. — — —

Bet varena un starojoša piedzima Latve !

Pagāja gadi. Rītos cēlās saule apvārksnī, bet nespēja tā kliedēt biezo miglu, kas netīra gulēja pār zemi. Pelēki ķērcoši putni kūdija naudu tautā. Avots klusēja un ūdeus bij asaru sāļš. — — Tik vientulis izslāpušais vērās avota sejā un saprata to. —

Bet tad pienāca diena, kad dimdoša pacēlās apvārksnī saule un migla pazuda. Jauns pavasars dzima atjaunotā zemē. — Vāreni viri cēlās, lai postu Latves sētu, lai vienotu celtu to saulītē !

Kūp zeltmirdzošā tvaikā avots pret sauli ! —

Un jaunā ritā gar zaļiem bērziem, vālodzēm kliedzot uz avotu nāk bērni. — Tie Melpomenes jaunie kalpi. Tie mērcē savas mazās plaukstas noslēpumu pilnā atvarā. Bet plaukstas ir mazas un zilgansātām maigām strūklām ūdens atlīst avotā. Tik pirkstgalos pīekērušās zalgojošās lāses tie ceļ pret sauli. Un ie-kvēlojas saulē varavīksnas tilts un atmirdz avota dvēsele, kā tūkstoškrāsains brīnumzieds.

Šo brīnumziedu bērni nest grib jums ! —

Bet trauslas, izgaistošas ir šīs lāses no pasakainā avota un bailēs mazie pirksti dreb. — Vai ir vēl lāsite no varavīkšņu avota, vai brīnumziedu atspīdums vēl jūtams mazās rokās ? — — Ak, saki tu ? — — Jo zini tu tak mūsu tautas lielo geniju, kuŗš it kā avots dzīļš ir savus tumšos dzelmu plakstus atvēris, lai ielūkotos Bezgalibā.

* * *

Lielais mākslinieks un paidāgogs Michails Čehovs mācīja :

„Ejet pie savas tautas, meklējet ierosmi savam darbam tautas visdzīlākās būtības noslēpumā, tautas gara ražojumos, burtniecībā, pasakās, dzejā; tautas gara mantas ir visdzidrākie ūdeņi — viņos visskaistāki atspoguļojas nacijas dvēsele, — un tikai šo ceļu ejot jaunais mākslinieks atvērsies sev, savai tautai un visai cilvēci“.

Raiņa veidotā tautas pasaka „Spēleju, dancoju“ ir Ansambļa stūdijas pirmais patstāvīgais darbs. Saprotram lielo atbildību inscenējot mūsu apstākļos, šo lielo latvju likteņu spēli, senās pagātnes bijušās un esošās tagādnes simbolos risinātu, vispārcilvēcisku vērtību apjomā. Bet lielas vērtības guļ aiz lielām grūtībām un un darba. Visu varenais darbs dara brīnumus un mēs ticam viņam un nebaudamies, jo tikai lielas vērtības var dot ierosmi jaunām atzinīām.

Inscenējuma process sākas ar idejas meklēšanu un nobeizdas ar viņas pierādišanu: atrisinot simbolus, atrodot kolorītu, radot kompozīciju, līdzsvarojot skaņu, kustību un gaismu telpā un laikā. Darba ideja :

« Gūt var nemot — gūt var dodot »
« Dodot gūtais — neatņemams »

dod tiesības atmest visu, kam nebūtu tieša sakara ar ideju. —

Idejas meklējumā jāanalizējas inscenējuma elementiem — sintētiskajām darba procesam vienotā formā jāpierāda ideja. — Rainis piedos mums, ja neliksim Totam fiziski nodurties, bet jausim viņam pacelties mūžīgā nomodā kā dzīvam nācijas garam pār savu tautu, lai grūtā bridī atkal parādītos visā savā varenībā.

Viņa pravietojuma ar pilnu tiesību šodien var runāt Zemgus māte :

« Pulcējaties, Latves ļaudis !
Ejam post Latves sētū !
Kalsim sirdis, kalsim bruņas !
Varoņos brivi tapsim
Saulē celsim jauno Latvi ! »

Cien, skatītāj, pirms gribi mūs tiesāt, padomā mazu mirkli par apstākļiem, kādos norit mūsu dzīve un darbs. Un varbūt, daudzi kliedzoši trūkumi un nepilnības runās skaidri savu valodu, attaisnojot mūs.

Inscenētājs.